

Konference Prosperita 2003

Alena Kazdová

Jistou symboliku, aspoň z hlediska rozvoje lidských zdrojů, v sobě neslo úterý 16. září 2003. Téměř paralelně totiž proběhly dvě akce, které měly podobné téma: jak bojovat s rostoucí nezaměstnaností.

Ráno se konala tisková konference k zahájení projektu Práce díky Internetu. Jde o vzdělávací program určený lidem, kteří hledají práci a neumějí ještě pracovat s Internetem. Většinou se jedná o starší občany, o čemž svědčí statistický údaj – že jen 16 % občanů ČR ovládá práci s počítačem tak, jak to požaduje zaměstnavatel. Za dvouhodinový kurz Práce díky Internetu zaplatí účastník 150 Kč a může se naučit základům práce s Internetem. Kurz je součástí ambiciózního projektu Národní program počítačové gramotnosti, který spustila ministerstva práce a informatiky společně se soukromými firmami.

Absolventi nejsou na trh práce připraveni

Současně tentýž den se v Praze konala celostátní konference Prosperita 2003 – inspirace k aktivitě. Také na této konferenci se často skloňoval problém počítačové gramotnosti a úspěchu uchazečů na trhu práce. Jinak byl ústředním motivem, který prolínal všemi příspěvky přednesenými na celostátní konferenci Prosperita 2003 – inspirace k aktivitě – fenomén nezaměstnanosti a hledání nástrojů, jak ji snižovat. Konferenci pořádalo Centrum Internetu pod záštitou ministra práce a sociálních věcí Zdeňka Škromacha. Její program poskytl účastník poměrně ucelený obrázek o situaci na trhu práce u nás a také porovnání s evropskými zkušenostmi v aktivní politice zaměstnanosti. To porovnání nevypadá až tak růžově. Ukázalo slabiny v našem školském systému, který zatím nepřipravuje absolventy pro potřeby trhu práce, ale také toto srovnání ukázalo mezery v zatím legislativně nezakotveném systému dalšího vzdělávání. Právě vzdělávání po ukončení školy může pomoci k nalezení nového pracovního místa.

O významu rekvalifikací pro mladé absolventy ostatně hovořil také ministr Škromach ve svém projevu. Rovněž v něm zhodnotil dosavadní stav na trhu práce, zejména velký problém s rostoucí nezaměstnaností absolventů škol. Zmínil některé zajímavé dosavadní aktivní přístupy v řešení nezaměstnanosti u nás, především programy rekvalifikací a některé zkušenosti z pilotních projektů aktivní politiky zaměstnanosti a jejich přínosy v jednotlivých regionech. Dále účastníky konference seznámil s chystanými změnami v zákonu o zaměstnanosti, které by měly zvýšit motivaci mladých i dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o práci aktivně si nové uplatnění hledat. Také se zmínil o nutnosti vybavit úřady práce moderními technologiemi, aby informace o pracovních příležitostech mohl získávat na dostupných místech každý občan.

Hrozba: strukturální nezaměstnanost

Makroekonomický pohled na vývoj české ekonomiky a trhu práce v ČR v porovnání s evropskými trendy v posledních deseti letech nabídl účastníkům ve svém analytickém vystoupení Petr Zahradník z České spořitelny. Upozornil zejména na nebezpečí prohlubující se strukturální nezaměstnanosti, a to hned v několika našich regionech. Naopak za optimální model zaměstnanosti blížící se evropské struktuře zaměstnanosti označil P. Zahradník Prahu. V historickém pohledu na vývoj nezaměstnanosti u nás a v Evropě zdůraznil fakt, že zatímco země EU se s

nezaměstnaností potýkaly už v 90. letech, u nás jsme do poloviny 90. let propadali iluzi, že se nám strukturální nezaměstnanost vyhne, protože jsme spoléhali na dynamický ekonomický růst. Až rok 1998 je u nás ale zásadním zlomem, kdy v důsledku restrukturalizace podniků stoupá míra nezaměstnanosti dosti výrazně, až vede k nynějšímu bodu 10 %.

Určit dlouhodobě strategii rozvoje lidských zdrojů u nás tak, aby odpovídala evropským a světovým trendům, je jednou z podmínek, jak se začít vyrovnávat s nezaměstnaností u nás a jak rozvíjet naši konkurenceschopnost, uvedla ve svém vystoupení ředitelka Národního vzdělávacího fondu Miroslava Kopicová. Tuto analýzu a doporučení v rozvoji lidských zdrojů ostatně obsahují základní myšlenky Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR, která vznikla v roce 2000 a kterou letos v březnu vláda schválila jako vládní dokument, na jehož základě vznikla Rada pro rozvoj lidských zdrojů v ČR. V úrovni dosaženého vzdělání českých občanů je podle M. Kopicové naší velkou slabinou nedostatek vysokoškolsky vzdělaných lidí. V porovnání s evropskými zeměmi v tomto zaostáváme. Naopak donedávna bylo naší výhodou, že máme přes 80 % středoškolsky vzdělaných odborníků, třebaže i tuto výhodu postupně v evropském měřítku ztrácíme, neboť nás dohánějí jiné státy. Do budoucna je tedy pro náš lidský potenciál nebezpečné to, že můžeme v oblasti kvalifikace a vzdělávání zůstat jen průměrní. Jinou naší slabinou je podle Kopicové také dosud nevytvořený systém dalšího vzdělávání a neexistence stimulů a nástrojů, které by lidi a podniky u nás k celoživotnímu učení motivovaly. Hodně očekáváme od možnosti využít prostředků z Evropského sociálního fondu, který je určen na investice do lidských zdrojů. Ale i na to bychom měli být připraveni, aby vznikaly zajímavé a velké projekty, které opravdu přinesou pro rozvoj konkurenceschopnosti pracovní síly v Česku kýžený efekt.

Nejsou lidi aneb koho chce nová ekonomika

Nová ekonomika je po znalostech a informacích, potvrdil ve svém vystoupení Jan Toman z firmy Microsoft. Jenom ten, kdo něco umí a kdo zvládá informační technologie může na trhu práce uspět, proto i vzdělávání by mělo zahrnovat počítačovou gramotnost a rozvíjet kritické myšlení a touhu po poznání. Zajímavým příkladem toho, jak si investor hledá v Česku lidi do podniku zakládaného na zelené louce, uvedl Jan Doskočil, personální ředitel TPCA Kolín. ze svých zkušeností uvedl, jak důležitá je spolupráce firmy s regionem a s úřadem práce při náboru nových pracovníků a jak obtížné je přilákat kvalitní pracovníky do místa, které není hlavním městem země a nemusí být pro řadu špičkových pracovníků atraktivní. Mobilita Čechů za zaměstnáním zkrátka ještě nedosahuje takové úrovně jako v některých jiných zemích.

Ostatně o tom, že ne vždy jsou ti správní lidé, které zaměstnavatel hledá, k dosažení, hovořil také Libor Malý, šéf společnosti LMC, která provozuje internetové služby www.prace.cz. Podle něho u nás na trhu práce existují značné disproporce – chybějí určité kvalifikace, které zaměstnavatelé hledají – řemeslníci a technicky vzdělaní odborníci, také jazyková vybavenost našich uchazečů o zaměstnání není ideální a řadě lidí středního a vyššího věku chybějí dovednosti pracovat s výpočetní technikou. Přitom počítačová gramotnost dnes už patří k hlavním kritériím při výběru lidí do firem. Podle Malého se zázraky při hledání práce nedějí, každý by měl sám vědět, kde má mezery a snažit se pozitivně doplňovat znalosti a dovednosti. Jedině tak má šanci, že se potká se zajímavou pracovní nabídkou.

Není pochyb o tom, že úřady práce konají pro uchazeče opravdu mnoho a že stále hledají nové metody, jak lidem bez práce pomoci při jejich vzdělávání. Luděk

Krystýn z Úřadu práce v Olomouci seznámil účastníky konference s programem Nový start, který je v rámci aktivní politiky zaměstnanosti určen nezaměstnaným starším než 25 let, kteří jsou v evidenci Úřadu práce méně než 12 měsíců. Smyslem programu je zabránit tomu, aby se uchazeči nepropadli mezi dlouhodobě nezaměstnané. Program Nový start byl pilotně ověřován na úřadech práce v Opavě, Hradci Králové, Jihlavě, Karviné a Olomouci. Měl by zlepšit komunikaci mezi uchazeči a pracovníky úřadu práce a více uchazeče motivovat k vlastní aktivitě při hledání práce. Podle L. Krystýna se v rámci aktivní politiky zaměstnanosti také velice osvědčil další nástroj – stáž-rekvalifikace pro absolventy, která jim zajistí praxi. Právě nedostatek praxe totiž bývá při hledání pracovního místa pro absolventy největší překážkou.